

Rasspecifik Avelsstrategi för Briard

AfBd:s övergripande mål är enligt stadgarna att väcka intresse för och främja avel av sunda, mentalt och exteriört goda Briarder och bevara och utveckla dess bruksegenskaper.

SKK som är huvudman för alla FCI-raser i Sverige har uppdragit åt sina anslutna specialklubbar att senast under 2004 utarbeta Rasspecifika avelsstrategier (RAS). Den specialklubb som har avelsansvaret för Briard är Svenska Brukshundklubben (SBK). Svenska Briardklubben (AfBd) ansvarar inom SBK för att utforma en sådan strategi. Inom klubben ansvarar avelssektorn för att utarbeta, genomföra och följa upp RAS. Nyckelordet för att genomföra RAS är information - omfattande och objektiv.

Vår ras utveckling grundas på uppfödarnas val av avelsdjur samt på den användning som dessa får. Årftlig variation är en förutsättning för rasernas möjlighet att fortleva. Därför skall aveln vara målinriktad, långsiktig och hållbar. Med hållbar menas att den inte leder till brister avseende hälsa, mentalitet eller funktion eller tömmer rasen på genetisk variation.

Avel och uppfödning skall också ske i överensstämmelse med djurskyddslagstiftningen och Svenska Kennelklubbens grundregler och till hjälp finns de rasspecifika hälsoprogram som utarbetats.

För en fortsatt positiv utveckling har Briardklubben dessutom utarbetat riktlinjer som stöd för avelsarbetet av Briard med följande prioriteringar;

- Ökad genetisk variation.
- Bibehållande av den rastypiska mentaliteten - där arbetslust, energi och samarbetsvilja ligger till grund.
- God hälsa som möjliggör ett långt liv utan hälsostörningar.
- Minskade rädsloreaktioner i MH-testet
- Förbättrade bruksegenskaper. Högre genomsnittlig nivå.
- Bibehållande även funktionell exteriör.

AVELSSTRATEGI FÖR BRIARD

ÖKAD GENETISK VARIATION

Genetisk variation är nödvändigt för att rasen ska kunna motstå sjukdomar och leva upp till de krav som ställs idag och som kan komma att krävas i framtiden. En hög inavelsgrad innebär en dubbling av gener, dvs en ökad homozygoti. Dubbling av gener medför att gener förloras. Även gener med negativ inverkan dubbleras.

Ett målinriktat arbete för att sänka inavelsgraden inom rasen skall inledas. Den genomsnittliga inavelsgraden bör ligga under 2,5%. Idag är den siffran 4,28% beräknat på genomsnitt 1999-2003. Den är på nedgång jämfört med perioden 94-98, 4,9% men har ökat sen perioden 89-93, 3,86% Närmare släktskapsparningar än kusinparning bör ej göras. (6,25%)

Ett viktigt verktyg för att nå målet att inte öka inavelsgraden är att begränsa användandet av en enskild hund. Rekommendationen från Per-Erik Sundgren, Genetica är att en hund ej bör vara förälder till mer än 5 % av hundarna i sin generation, eller till mer än 25% av de hundar som registreras/år under sin livstid. Detta ger, med nuvarande registreringsnivå (snitt 170 valpar/år de senaste 10 åren) att en briard inte bör ha mer än 40 valpar registrerade i Sverige.

För att minska inavelsgraden bör ännu högre krav ställas, och då ska även användandet av hel och halvsyskon till en i avel välanvänd hund begränsas.

Mål

På kort sikt hejda ökningen av inavelsgrad. Därefter sänka inavelsgraden så att den 2010 är lägre än 2,5%, beräknat på 5år.

GOD HÄLSA

Övergripande mål

Hälsoenkäten

Under 2003 skickades en hälsoenkät ut till samtliga som anmält sin mailadress till AfBd och via Briard Aktuellt. Svares frekvensen var relativt god, 108 svar kom in.

Ett av problemen med enkäter är att vi inte kan veta om vi får svar från de sjukare eller från de friskare individerna, tex så är 95% av de inskickade individerna röntgade, vilket är mer än snittet. Somliga sjukdomar har det pratats en hel del om, tidigare var det magomvridning och på senare tid har det varit sköldkörtelrubbingar. I det inskickade underlaget så verkar ingetdera vara något stort problem, 4.7% har haft magomvridning att jämföra med de 6.5% som har haft Erlichia. Sköldkörtel rubbing har endast 0.9% haft, men det hindrar inte att det kan vara ett kommande problem!

Allmänna rekommendationer

För att komma tillrätta med de sjukdomar som förekommer i ökad frekvens inom rasen och där ärftlighet kan misstänkas, behövs information från uppfödare och hundägare för att man ska kunna påbörja en kartläggning av problemet, samt fastställande av arvs gången. Först därefter kan rekommendationer för bekämpning av defekten ges.

Fram till dess kan som allmänt råd sägas att sjuka hundar eller hundar som ger avkomma med sjukdom med trolig ärftlig bakgrund naturligtvis inte fortsatt bör användas i avel. För att nå framsteg i avelsarbetet gäller att inte ha för många egenskaper att ta hänsyn till. Det är viktigt att de för individen allvarliga sjukdomarna/defekterna prioriteras.

Av SKK fastställda genetiska hälsoprogram:

Höftledsdysplasi, HD

Beskrivning

Höftledsdysplasi innebär att ledskålen är för grund, varför höftledskulan får ett otillräckligt stöd och leden blir ostadig. Instabiliteten i höftleden vid dysplasi leder till broskförlitning och benpålagringar. Lårbenshuvudet blir också mer eller mindre deformerat, beroende dels på graden av dysplasi, dels på hundens kroppsvikt. Vissa hundar med lindrigare grad av HD behöver inte ha några smärtor och graden HD står inte alltid i proportion till den enskilda hundens problem.

Arvsgång: Polygen

Vid polygen nedärvning är selektion i familjer den viktigaste metoden. Man måste titta på förekomsten av felet i hela familjen. Belastningsgraden för den enskilda individen kan inte beräknas bara uppskattas. Det är viktigt att konsekvent välja bort de sämsta kullarna och deras föräldrar. För att minska frekvensen HD krävs att man i avel förutom hälsoprogrammet tar hänsyn till föräldrarnas kullsyskons HD status och även avkommans HD status. Ju fler djur som röntgas desto säkrare urval av avelsdjur.

SKK:s hälsoprogram

- Föräldrarnas skall vara höftledsröntgade och ID-märkta annars gäller registreringsförbud för avkommorna (1989-0 I-O I).
- Det är ej förenligt med SKK:s grundregler att i avel använda individ som är behäftad med HD. (1997-01-01)
- Om uppfödare använder HD-belastat avelsdjur åsätts avkomman avelsspärr som ej kan borttagas. (2000-0 I-O1)

Frekvens

Andelen dysplaster perioden 1990-99 låg i genomsnitt på 26%. Under samma period röntgades i genomsnitt 72 % av de registrerade hundarna.

För djur registrerade 1997-2002 visades en minskad vilja att röntga då i snitt 66% röntgades.

Andelen dysplaster har sjunkit till 25%. 2003 har ej tagits med då endast 27% av dessa är röntgade än och det förhoppningsvis kommer att bli fler.

Avelsrekommendation

Utomnordiska importers släkt har ofta okänd HD-status vilket ger ökad osäkerhet angående värdering av risk för disposition. Möjligheten att göra en korrekt riskbedömning beträffande HD ökar med antalet röntgade släktingar. Det är därför viktigt att inte bara avelsdjuren röntgas utan en så stor andel av rasen som möjligt

Vid avel med ett föräldradjur med HD-status B bör helst det andra föräldradjuret ha HDstatus A.

Mål

2010:

Öka antalet röntgade individer till 75% av populationen

Minska antalet HD-belastade djur till 20% av populationen

2015:

Öka antalet röntgade individer till 80% av populationen

Minska antalet HD-belastade djur till 15% av populationen

Nattblindhet**Beskrivning**

Nattblindhet är en ärftlig obotlig sjukdom som innebär att drabbade hundar har bristande mörkerseende.

Arvsgång: Autosomt enkel recessiv

Det innebär att båda föräldrarna till nattblinda valpar är anlagsbärare. Föräldradjuren kan själva vara helt friska och fria från symtom. Är endast en förälder anlagsbärare föds det däremot inga sjuka valpar men däremot är i genomsnitt 50% av valparna i sin tur anlagsbärare. I och med att vi har tillgång till DNA-test som identifierar vilka djur som är anlagsbärare behöver inga djur i onödan tas ur avel.

SKK:s hälsoprogram

- Sedan 2004-01-01 ingår Nattblindhet i Svenska Kennelklubbens hälsoprogram
- I och med tillgång till DNA-testen har hälsoprogrammet utökats så att även DNAtestade hundars resultat blir officiella från augusti 1999.
- För att få valphänvisning hos AfBd krävs att båda föräldradjuren är testade eller är hereditärt fria (avelsdjurets föräldrar är testade och fria). Avel får endast ske mellan två fria. Samtliga avkommor som är anlagsbärare beläggs med avelsspärr. Krav på att information skall tillhandahållas till de som köper en anlagsbärare, vad avelsspärren innebär, innan köpet genomförs. Endast resultat från av SKK godkända laboratorier är giltiga.

Mål

Att inom två generationer ha eliminerat anlaget ur den svenska populationen. Därefter kan kravet ändras till att gälla endast utländska avelshundar och import

1.

GOD MENTALITET

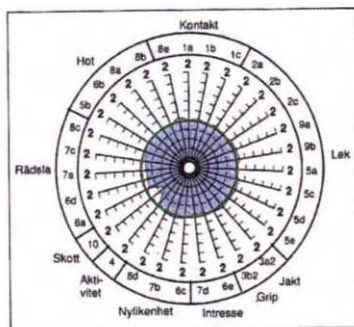
AfBd har vid uppfödarkonferensen 1998 skapat en ideal profil för MH. Syftet var att MH skall användas som ett hjälpmedel vid avelsplanering. MH-resultaten har sedan dess inte förändrats nämnvärt i den riktningen.

Antalet MH testade hundar är 758 st (okt -04) varav 739 kom fram till skotten. Där hade 156 st mer än 2:a på skottet och 11,7% hade underkänt skott eller har brutit innan skottet.

En analys av MH-sammanställningar visar på de goda effekter som ett ökat intresse för avståndsleken ger, se nedan. De hundar som ligger över medel på avståndsleken är mindre rädda och mer tillgängliga än genomsnittet (i dag 5,5%). Samma effekter men i mycket mindre omfattning gäller även de hundar som ligger över medel på lek I och 2.

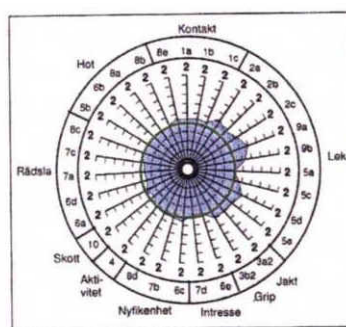
Antalet testade hundar är snitt 50%.

M H-diagrammen nedan visar de hundar som har ett specifikt resultat på en eller ett par moment, jämfört med medlet för hela rasen (ringen)

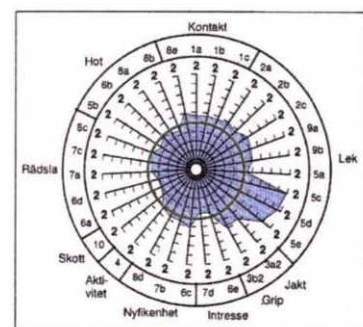
Skott < 2

Ovanstående hundar är mindre rädda för skott och lite mindre rädda på övriga moment, men i övrigt så ser de ut som alla andra.

Lek > 3

Dessa hundar som är mer lekbenägna än medlet är även lite mindre rädda samt lite mer tillgängliga

Avståndslek ~ 3

Hundarna som är över medel på avståndsleken är även mindre rädda än medlet samt att man får både tillgänglighet, mer lekbenägenhet och nyfikenhet som bonus.

Bruksegenskaper

Bruksegenskaper är ett begrepp utan vetenskaplig definition. Men i en snävare bemärkelse kan de definieras som egenskaper som påverkar en hunds användbarhet i bruksarbete. De vetenskapliga arbeten som genomförts av Wilson, Temrin, Swartberg med flera visar att det finns en stark koppling mellan hundars nedärvda personlighet vilken vi kan mäta i MH-testerna och framgångar i bruksprov. Att få fler hundar till bruksprov kan innebära att brukbarheten kommer att värderas för fler ekipage och att avelsurvalet, i större utsträckning än idag, styrs mot viktiga egenskaper vad gäller personlighet och hälsa.

Under åren 1994-1998 registrerades 779 starter i bruksprov för Briard. (210 individer) Under åren 1999-2003 var siffran 707. (148 individer)

90 st uppflyttningar från AKL, 52 uppflyttningar från LKL, 12 uppflyttningar från HKL, 24 individer fick under perioden 99-03 godkänt i HLK.

Mål

Öka antalet MH testade individer till 70% av populationen till 2010

Minska antalet underkända skott till 8% av de testade till 2010.

Öka antalet med mer än 3 på avståndsleken (momenten 5c, d och e) till 10% av de testade till 2010, vilket därigenom skulle minska rädsorna.

FUNKTIONELL EXTERIÖR

Ett av rasens största problem är olika ytterligheter som fjärmat sig från rasstandardens text.

Rasen skall ge intryck av att vara robust, smidig, muskulös och välproportionerlig med livliga och vakna rörelser.

Detaljer att uppmärksamma är;

- Mankhöjd och korrekta proportioner höjd/längd
- Friktionsfria harmoniska rörelser
- Välvinklade extremiteter. Det är viktigare att fram- och bakbensvinklarna harmoniserar med varandra än själva graden av vinkel. Ett vanligt fel är rakställda framställ i kombination med väl vinklade bakställ.
- Pälskvaliteten, mjuk eller ullig päls är diskvalificerande enligt standarden, lätt lockig päls; avsaknad av underull samt tunna hårstrån är alvarliga fel. En korrekt päls fungerar på en brukshund även om den är lång!
- Tänderna skall vara fulltaliga, kraftiga, vita och sluta perfekt ihop.
- För branta kors
- Korta svansar utan krok, svansar som bärs får högt, ringlade svansar

Strävan mot en ras med funktionell exteriör såsom vallhund. Tendens till uppdelning i olika typer skall motverkas.

Mål

Öka antalet exteriörbeskrivna individer till 50% av populationen

Beskrivarna skall samlas och synkronisera sig var tredje år